

ל"ב/רב

סודינות ישראל
הכנסת

פרוטוקול מס' 17

סיקרה מסותפת על הוועדה לחינוך ותרבות וועדת הפנים
ביום ג', ל' בטבת תשי"ב (26.2.1952)
ביעה 11.15.

משתתפים:

- ל. פרטיץ - היו"ר
- ס. ארם
- ח. בוגר
- י. בן-צבי
- א. ברמן
- א. דויטש
- א. הכרמלי
- ל. כפרי
- ג. מועדי
- י. ספילבסקי
- א. רזיאל-נאור
- א. דיפלט

חברים:

- א.ס. גניחובסקי
- י. הן
- ב. סינץ
- ס. בורוק
- ד. נצר

מנומנים:

- גב' סטנר היועצת המיפסית של ספרד החינוך והתרבות.
- סר אמנון סנהל אגף החינוך.
- סר אב-רזי מטעם הוועדה לבקורת פרטים ושחזות.
- סר לוכטמן
- סר ברדי

סדר היום:

- א. הסדר הדין/ההפעת הקולנוע על הילדים.

=====

היו"ר ש. פרסיץ:

פותחת את הישיבה.

בישיבה האחרונה שוחחנו על ביקורי ילדים בקולנוע ועמדנו על כמה תקלות הנגרמות לחינוך הילדים על ידי הצגת סרטים שאינם מתאימים לחינוכם. אינני עומדת עתה על האמצעים השונים שהוצעו בוועדה לחינוך ותרבות. היינו רוצים לדעת מהם השיקולים של חברי המועצה לביקורת על סרטים להבאת סרטים טטוייטים ארצה. על כן מצאנו לנכון להפגש אתכם ולעמוד על עמדתכם והעקרונות שלפיהם אתם פועלים ביבוא הסרטים, מה הגורמים המביאים אתכם לשיקולים אלה? כי ברצוננו לטכס עצה כיצד להטיב את המצב אשר אנו רואים אותו כחסור.

א. רימלט:

אולי אוכל להוסיף שאלה והיא, מהו הרכב המועצה, לפי אלו עקרונות הורכבה,

ומה הרכבה האישי?

י. אבר-רזי:

לפני בואנו הנה לא ידענו מהן הבעיות העומדות לפניכם, ועל כן לא יכולנו להכין תזכיר קצר. הבעיות שיושבת-ראש הוועדה הציגה לפנינו הן כאלה שאנו נוכל להטיב עליהן תשובות בדורות.

נדמה לי, כי הדבר המעניין בעיקר את חברי הוועדה אלה הם הסרטים המוצגים בקולנוע לילדים. כן קיימת שאלה כללית יותר, היא שאלת הצנזורה בכללה, וכיצד קובעים את בחירת הסרטים או פיסולם. הבעיה הכללית היא - תכנון ענף הקולנוע בארץ.

אשר להרכב המועצה - קיים חוק מאז מטלת המנדט שהוצא בסנת1927 האוסר שתוקם/שאותה יטנה נציב המחוז. כיום, במקום נציב המחוז יטנה אותה שר הפנים. הרכבה של מועצה זו נתון להכנתו של שר הפנים. היא מורכבת מפקידי ממשלה אחדים, ואישים אחרים שאינם פקידי ממשלה, אלא נציגים אחרים. העיקרון של בחירת החברים למועצה זו הוא שאין הם נציגים יסירים של המשרדים השונים בטובן האדמיניסטרטיבי, אלא הם נבחרים עקב התאמתם האישית לתפקיד זה, עקב תכונות סיוחדות שיש להם. לדוגמא, שר נרדי הוא חבר מטעם משרד החינוך והתרבות. אך אנו לא כתבנו למשרד החינוך והתרבות, כי עליו לטנות חבר למועצה זו, אלא באנו בדברים עם שר נרדי ונתברר לנו, כי הוא האישי המתאים להיות חבר במועצה זו. כן בחרנו בגב' איצקוביץ' הקטורה במשרד הסעד. המועצה איננה מקבלת הוראות ממשרד ממשלתי זה או אחר בקשר לעבודתה באמצעות האישי הקשור עמה. מאידך החבר במועצה זו הוא עצמו צריך לסקול את הבעיות העומדות לפניו מכל הבחינות. אין המועצה יכולה לקבל הוראות משר זה או אחר בקשר להחלטותיה. כטובן, כל משרד רשאי לכתוב למועצה כדי לברר את עמדתה לגבי סרט ידוע, אבל בעבודה היומ-יומית אין משרד ממשלתי זה או אחר יכול לתת הוראות.

אשר לנציגי המוסדות האחרים - במועצה

נמצא בא-כוח העולם האקדמי שהוא לרוב פרופיסור. על כה השתתף במועצה זו פרופיסור ריגר, אך טרם בחרנו באדם אחר במקומו. כן חבר במועצה זו אדם הקשור עם אגודת הסופרים והאמנים הוא שר חיים תורן. שר-בן-ציון בנשלום מייצג את העולם החלוצי והנוער וקשור עם הסוכנות היהודית, עם המחלקה לעליית הנוער. אין במועצה באי כוח הטפלגות, היא שוללת את הנציגות הזאת מתוך מגמה ברורה להעמיד את הדיונים על דברים ענייניים הקשורים בסרטים ולהוציאם מתוך המסגרת של ויכוחים בשטח המדיני או הפוליטי. בנקודה זו אפשר לסקול אם יש לכלול הסתדרויות ואירגונים, אולם אין במועצה זו אף נציג הקשור באלה.

י. אב-רזי:

כוונתנו ברורה, חברי המועצה יהיו אנשים לגמרי בלתי-תלויים במסחר לבל תהיה להם איזו שהיא זיקה. אנו שאפנו להגיע לאובייקטיביות ענינית של אנשים המבינים ומתמצאים בעניני הקולנוע והתיאטרון בארץ. במיוחד דאגנו שתמצא חברה-אסה במועצה זו, וגם החוק מחייב זאת. אנו מרחיבים עתה את החברות של הנשים. המועצה כיום מורכבת מפקיד אחד של משרד הפנים שהוא יושב-הראש ועוד פקיד שהוא חבר המועצה, אף הוא ממשרד הפנים - מר שוחטמן. כן יושב במועצה בא-כוח המספרה, לרוב יושב המפקח המחוזי. גם מסום היותו הפקיד הגבוה ביותר של המספרה במחוז, וגם בגלל התענינותו האישית בענין זה והוא - מר לוי אברהם. מר ברדי, כפי שאמרתי, קסור עם משרד החינוך והתרבות. כן נמצא במועצה זו נציג ממשרד הדתות והוא - מר כהנא. עד כה היה הנציג מטעם האוניברסיטה פרופיסור ריגר, עתה יבוא אחר במקומו, כן יושבים במועצה זו בא-כוח הסופרים, והאמנים - מר חיים תורן באי-כוח המחלקה המטפלת בנוער בסוכנות הילודית.

אשר לסמכויות המועצה - היא פועלת בתוקף סמכויות בלתי-תלויות, יש לה סמכות כוללת. אולי כדאי בהזדמנות זו למרד מספר טילים על החוק עצמו. המועצה איננה גוף אדמיניסטרטיבי היא מועצה של אד-הוק, כלומר גוף שנוצר למטרה ידועה ויש לה סמכות כוללת בקשר לחוק. היא איננה נזקקת להוראות של מישהו, ואני מקווה שלעולם לא תיזקק לכך, ולא תשטע להוראות איזה שהוא שר או פקיד גבוה אחר. זה 4 שנים שאנו פועלים ועד היום לא ניתנה אף הוראה אחת בקשר להצגת סחזה, או העדר אישור להצגת סרט מסויים. רק בקשר להצגת אחת קיבלנו הוראה מן הממשלה לבל הרשותה והיא הצגה תיאטרלית בשפה האידיש. עד לקבלת הוראה זו התירה המועצה הצגות בלשון האידיש לאטנים אורחים ולקבוצות אמנים אורחים שבאו לזמן קצר. אך היא לא התירה הצגות בשפה זו על-ידי תיאטראות מקומיים המציגים בשפה האידיש. אותה שעה הוחלט שאין לפתח את התיאטרון של גולדפדן שהציג את מחזותיו בשפה האידיש בארץ. אולם הופיעו דג'יגן וטומסון ואחרים - עליהם לא חלה כל הגבלה. החלטת זר של הממשלה באה לפני כחצי שנה.

כן החלט לבלי התיר הצגות פומביות בשפה הגרמנית מעל הגמה. זה כמובן איננו מוצא מן הכלל הקראות הנערכות במסיבות שונות - בכך איננו מתערבים. אולם המועצה איננה מרשה להציג מעל במה פומבית לפני קהל בשפה הגרמנית. אישור זה חל גם על סרטים גרמניים. האיטור איננו חל על סרטים שנוצרו בשבוצריה בדיאלקט מיוחד של השפה השווייצית. אולם אטרנו סרטים בשפה הגרמנית והאונסטריית. בחוק הסרטים נקבע אישור להציג כל ראינוע, אלא אם כן נתאשר הסרט על-ידי המועצה. אסור לאדם לעשות איזה שהוא צילום של דמות הנותנים פירסום, אלא אם כן נתאשר על-ידי המועצה. המועצה תוכל על-פי חוות-דעת ליתן רשות להצגת כל סרט בארץ בתנאים ידועים ובין בלא תנאים ידועים, כן יכולים להסנע סמתן רשות זו. כל העובר על הוראה זו מהוראות הפקודה יהיה צפוי לקנס בסך של 50 ל"י. כל חבר מחברי המועצה, או אדם שהורטה על-ידי המועצה רשאי להכנס לכל מקום שעסוע ציבורי ובלא צווי חיפוש להחרים כל סרט או חלקי סרט שהוצג בלי רשות. כפי שהנכם רואים, החוק הוא רחב טאד ונותן סמכויות רחבות למועצה. המועצה יכולה להתיר הצגת סרט מסויים או לאסור על הצגתו, ואיננה חייבת לתת ניטוקים לכך. היא רשאית לתת את הניטוקים, אם היא בטקרה נשאלה לפך על-ידי חברי כנסת מזמן לזמן בצורת שאילתות - אותה שעה נתנה המועצה את הביאורים הדרושים. היו מקרים שסוכן הסרטים התעניין, ואף לו ניתנו הביאורים הדרושים, אך לא בכתב, אלא - בעל-פה. ביאורים בכתב פותחים פתח לויכוח בקשר לעטדתו של הסוכן ולעפדת המועצה. לכן אנו נותנים תשובות בעל-פה. כן ערכנו שיחות שונות עם הסוכנים לא רק לגבי סרט יחיד, אלא ניתנו להם ההסברים לגבי העקרונות שלנו על-טנת שהם יעבירו אותם לחברות הסרטים ויוכלו להספיע על יבוא הסרטים לארץ.

י. אב-רז"י:

אשר למחזות - החוק משנת 1927, אף הוא קובע איטור לאיש לפרסם מודעות על הצגות ומחזות, אלא אם כן נתקבלה תעודה המתירה הצגה זו. אדם המורשה לכך מטעם המועצה יכול להכנס למקום שעסוע ולבדוק אם אמנם ניתן רשיון ואם יש איטור לאטור אם לא. אם קיבל היתר להצגה זו. למותר לציין, כי המועצה אינה נזקקת לאמצעים אלה. העובר על איטור החוק יחלה צפוי למאסר חודש ולקנס עד 50 ל"י. אין החוק קובע את המיבחנים שלאורם תלך המועצה.

מראשית צעדיה קבעה המועצה עקרונות סטטיים. בדרך כלל מגיעים למועצה את תוכן הסרט, אם בצורה קצרה מאוד, או בצורה יותר מפורטת - הדבר תלוי במסכת ובעלילה שבהם מטפל הסרט. כן יש להגיש 24 תמונות המשקפות את כל המערכות ואת הווי הסרט, הן צריכות להיות רפרזנטטיביות. אנו מקבלים חומר ביקורתי על הסרטים, עליכם לדעת, כי מספר הסרטים הטובים לנו הוא גדול לסדי ואין המועצה יכולה לראות כל סרט, אין כל אפשרות פיסיית לכך. חברי המועצה יכולים לבקר בקולנוע ולראות את הסרטים רק בשעות הצהריים. בשעות שם-15.00 - 13.00 אין מציגים והעובדים אינם מסבחים לתת את חסרות המתאים בשעות אלה. כל חברי המועצה עסוקים בעבודות אחרות ובתפקידים אחרים. אני מציין זאת על סנת שתדעו מהם הקשיים לראות סרט. למרות זאת אנו רואים סרטים רבים מאוד במסך השבוע. במקרה שיש לנו ספיקות לגבי סרט סטטיים - הולכים חברי המועצה לראות את הסרט. המועצה שומרת לגל יצטברו סרטים רבים שיהיה עליה לראות. בהתקבל תוכן של סרט סטטיים, היא סיד רואה אותו; המועצה מתכנסת בכל יום א' בשבוע אחר הצהריים, ואיננו מלינים דבר. אנו שולחים וועדות משנה של שניים שלוש חברים שיבאו את הסרט. אנו משתדלים לבחור את האנשים המתאימים לאותו סרט, ובעיקר אם הוא עוסק במקצוע סטטיים. אם גם לאותה וועדת משנה יש ספיקות לאחר שראתה את הסרט - אנו שולחים וועדת-משנה אחרת - ורק לאחר זאת אנו מתירים את הסרט או פוטלים אותו.

עליכם לדעת, כי תוך תקופת עבודתה רכשה המועצה טכניקה ידועה ויודעת לקרוא בין השליטין. אין הטוכנים מצליחים להגיש לנו טיכום המחפה על כמה דברים. יש ומשלים אותנו בתוכן הסרט, נניח, שאומרים שהסרט הוא בלשל ואחר-כך מתברר, כי בטרט זה ישנה כוונה סטטיים. לאחר שאנו בוטקים זאת, אנו כסירים את הסרט, גם לאחר שהתחילו בהצגתו. איטור זה בא שסום שלא תפיד התוכן מסקף את כל הטיטואציות שבסרט, גם אם הדבר נעשה בשוגג או במזזר. יש והתרנו סרט ואחר כך אטרנו אותו.

אשר למבחנים - נקח את המבחן הרגיל והוא המוסר. כדי להגדיר את המושג הזה, הרי עלינו לחשוב, כי לאנשים מושגים שונים על מוסר, והמושג שמתנה מענין לענין. אנו הבחנו שני מושגים נבעים זו: א) המוסר הפרטי, בחיי האנשים, בין איש לאשה; ב) האטיקה הציבורית והמוסר הציבורי הקשור בצדק סוציאלי. אשר למוסר הפרטי - יכולה כאן להתעורר בעיה כמותית או איכותית. בתקופת המנדט ביקרו את הסרטים בהתאם לאורך השמלה של הגברת, או המחשוף שלה - אין אין זה קובע עדיין אם הסרט הוא מוסרי, כי דבר זה תלוי בעלילה ובמוטנטים פסיכולוגיים. אינני רוצה להכנס כאן להטברים מרחיקי לכת. יש ואנו פוטלים תמונה או קטע מהעלילה, כי זה עלול לפגוע ברגש המוסר של הצופה, גם אם הטיטואציה איננה כה חזקה ואינה כה קיצונית. אבל יש בטרט כזה כוונה ידועה שבאה לגרות יצר ידוע, תמונה זו אינה הכרחית לגבי העלילה כולה, היא רק סממן במובן המסחרי של הסרט. דבר זה הוא פטול, כי הוא סגרה את הופה במובן הזול של המושג הזה. בא בשעה שאנו כלל לא נתנגד למחשוף גלוי יותר, ובעיקר

י. אב-רזי:

אם הדבר הוא חלק מן העלילה ומחוייב המציאות ומתקשר בהווי של הסרט ובטלמונו הרעיונית, כלומר שלמות אסכולית, ואם יוצאו תמונה זו או קטעים אלה הדבר פוגע בסרט. כל זה נאמר בתנאי שאין לעבור גבולות הפוגעים בהרגשת הבריות ובאותו מוטד המקובל בחברה. המועצה איננה נאיבית ואינה נוהגת בילדותיות. ישנן עובדות ידועות ביחסים שבין אדם לחברו שקוראים עליהם בספרים והם ידועים בחברה בחוץ-לארץ, והמועצה איננה סנסה להתמס מדברים אלה. לפני ולוטים שנה פסלו מספר סרטים גדול יותר מאשר אנו פוסלים כיום. המועצה מסתדלת לסטור לבל יזיק הסרט ויפגע קשה במוטד המקובל בהתאם למוטגים על המוטד הפרטי.

אך עמדת המועצה חריפה הרבה יותר לגבי המוטד הצבורי והאטיקה הפוציאלית במובן הרחב. איננו נוהנים יד למוטגים פוזיטיביים שעליהם החברה סבוסטת. איננו נכנסים לוויכוח פטיכולוגי, אך אין רשות לשום אדם ושום חברה להסתלט עליהם. אנו מקבלים את המוטג המקובל של סכר ועונש. איננו מתירים סרט שרק בטופו מדובר על כך שעל הפושע לקבל את עונשו. אנו שטים לב שהרוטס הסתקבל מצל הצופה יהיה רוטס שהחברה מוכרחה להחזיק באותם המוטדות המוחזקים על-ידה ושעל הפושע לקבל את עונשו ולהגיע לבית הסוהר. במובן זה אנו נוטים לצד הקונסרבטיבי של הטלה ולא לצד הפילוסופי. ישנם סרטים בהם הראו התעללות זדונית בין אם הדבר היה כלפי ילדים בארצות שונות, ובין אם הדבר פגע במעמד העובדים, או השתלטות המתארת את בעל הכוח, לא הרשינו והגבלנו סרטים המראים התקופמות נגד המקובל בחברה. כמובן שקל היה יותר לדבר על סרט ידוע כדי להדגים את הדבר לגבי האטיקה הסוציאלית. אנו שוטרים שהסרטים שהחברות מביאות לכאן יהיו בטגרת ידועה המדברת על הטפת מוסד והרצח ומעשי פשע אחרים הם דברים שאין בצדם רווח. סרט המעלה מעשי אכזריות ונצע והאנשים המתוארים הם גיבורים גדולים או טראים תמונות על הנעשה בסטטאות אטלות זרק בטופו של הסרט שפרו על הנוער שלכם - אותנו מענין הסרט עצמו, ואנו נגשים אליו מתוך הרוטס המתקבל מצל הצופה ולא המטפט בו הם מסיימים את הסרט, כלומר לא המטגרת מענינת אותנו, אלא הסרט עצמו.

אשר לענין הדת - היו סרטים שנגעו בשאלות דתיות. המועצה היא ליברלית וסרט העוסק בשאלות דת מביינה הסטורית, מציגים מחזות המוטרים על דברים שהיו בתקופה מוקדמת, בתקופת הרומאים - אנו מראים אותם. היו סרטים שהראו כיצד אב נוצרי מתנגד לבנו שסוס שהלך בכיוון אחר, דברים שחיינו אנו, אנו מסתדלים לשמור על קו מטייט. אם יביאו לארץ סרט מטיינרדי שמגמתו להטפיע על הסרת הדת של היהודים - ברור שסרט כזה לא נאשר, שסוס ליש בו כוונה מטיינרית גלויה. אנו שוטרים על כבוד לדת ואיננו נוהנים טקוס להטמעה ולעג כלשהו. איננו מרשים הצגה שבכוונת העלילה לעורר לעג. אולם איננו מתערבים במקרה וההצגה נכונה מנקודת טבט התוכן. למשל, אם מראים לאדם פותח את ארון הקולט, הרי איננו עוסדים על כך שהדבר ייעשה בהתאם לסנהג, ואיננו רואים בזה פגיעה בדת. אבל אם יש בתמונות הסרט פגיעה בדת, אנו נאסור אותו. איננו פועלים מתוך זיקה, מה תהיה תגובת חברי הכנסת, אנו פועלים לפי מיטב הכרתנו בקשר לבעיות העומדות בפנינו. מציגים עתה בארץ סרט הסתאך דמות תנכית, אנו התרנו הצגת סרט זה גם אם אין הדמות התנכית מדוייקת, לסרות התגובה של אנלי הדת. כמובן, אם יראו את הדמות התנכית כאקרובט - אני מבטיח לכם שהמועצה היתה עומדת על כך.

אשר לטרטים המתארים מעשי רצח - סרטים רבים מאוד עוסקים ברצח. אנו פוסלים סרטים העוסקים ברצח לשטו ומצטטים עד כמה שאפשר. אנו מתנגדים לסרטים המראים מעשי אלמות ואכזריות יתרים, כי אנו רוצים לשמור על קדושת חיי האדם. התנקסות בחיי האדם - עה אחד מהמוטגים המראים על יחס של זלזול בעיקר כאשר רוצחים והורגים. אנו פסלנו למעלה מ-22 סרטים. אמנם מרבית הסרטים הם מסוג זה, אך אם אתם לוקחים לדוגמא את הסרט "המערב הפרוע",

י. אב-רזי:

אשר בו ישנה פרספקטיבה של תקופה מסויימת, הרי אז יותר קל לצופה. אך אם הדברים שייכים לימינו, אנו שומרים על דמה מסויימת. כן חשוב כי בסרטים המראים מעשי רצח, באלו מסיבות בוצע מעשה הרצח, בין אם זה במסיבות מספחתיות או במסיבות פוליטיות, אין אם הדבר נובע מתוך התפתחות החיים והיצרים, כלומר שהתפתחות מחייבת מעשה רצח בדרטה אנושית - אין טעם לאסור על סרט כזה. אך בסרטי בלטים - שני.

אשר לסרטים הנוגעים בבטחון הציבורי בכלל - כאן ישנה דרישה לסרטים פיוחדים - להציג את חיי בית הסוהר. המועצה איננה רואה לעצמה חובה להגן על איזה שהוא משטר. אנו עומדים על כך כי אין להאדיק סרט הבא לעשות תעמולה לטובת פריקת עול מצד אחד, ומצד שני - הגנה על שוטרי בתי הסוהר. הן במקום שיש אור רב יש גם צל.

להציג

איננו סרטים / סצינות שיש בהן אכזריות יתרה, ואיננו חושבים לחובה להציג דוקומנט על בית הסוהר. גולת ישנן תמונות אכזריות הפוגעות בצופה כי הן מראות סצינות של רצח בדם קר או התעללות - דברים כאלה איננו משאירים.

הינן יומנים שהראו את סחנות ההסגר בעיה שאבא בנות-הברית נכנס לסם. נדמה לי, כי רק תמונה אחת או שתיים פסלנו, אך אלה היו תמונות סחרירות. גם במועצה התורכחו בקשר לכך, אם מחובתנו לאסור תמונות אלה למרות הזעזוע הגדול שבהן. היו שאמרו כי אין למנוע את הדבר מעיני הצופה היהודי בארץ. לכן הוצאנו רק תמונה אחת או שתיים שמידת הזעזוע בהן היתה גדולה.

אשר לסרטי פוליטיקה ותעמולה - המועצה נקטה בעמדה של תעמולה לטובת עמם, כיון המלך; תעמולה לטובת מישור - במידה ובמסורה - זוהי עמדתנו. למועצה אין עמדה משלה בעניני פוליטיקה, היא נוקטת בעמדתה של מדינת ישראל. אם מדינת ישראל קובעת לפי כלל לבלי לזהות עצמה עם תעמולה של ארצות המזרח נגד המערב, ולכלי לזהות עצמה עם המערב נגד המזרח - דברים אלה הם קווה של המועצה. אם יקרה כדבר הזה שהמדינה תחליט לפנות לצד מסויים - הרי המועצה כמועצה ממלכתית תהיה נאמנה לקו שיוחלט עליו. היו סרטים שהראו בפנינו את הנשיא מרוסן, שהובאו אלינו על ידי הצירות האמריקאית עצמה, ובהם מצאנו פסקאות תקפניות נגד רוסיה הסובייטית - למרות שהצירות האמריקאית הביאה אותן, והיו אלה סרטים של חברות מסחריות אמריקאיות - אסרנו סרטים אלה. אנו סרטים תעמולה והטברה רחבה. היה סרט שהראה את כינוס הנוער הטוביטי בבודפשט ושם הופיעה משלחת של נוער שמאלי, וכן היו סרטים המראים את העולט העובד המסתחרר - אנו הרשינו סרטים אלה. רק אתמול היה אצלי סוכן אחד וביקש שאשפיע שבעלי בתי הקולנוע יסכימו להציג סרט מעין זה, כי אין הם מוכנים להציג סרטים כאלה.

סרטים הנוגעים בבעיות יהודיות - אנו מאוד זהירים בהם. הסרט "אוליבר טוויסט", באותה מהדורה שהציגו אותו - אסרנו אותו. אנו אומרים שההופעה של היהודי בסרט תהיה הופעה שאין בה טעם פגיעה ברגשות שלנו. יהיו בודאי כאלה שיחשבו, כי יהודי הגולה רגישים לכך, אך הנוער שלנו אף הוא רגיש לזה, הרבה יותר מהנוער בגולה, והם נפגעים מהופעת טיפוס יהודי שאיננה לכבוד לנו. התגובה כאן היא חריפה ביותר. היו טאלות דת בסרט שבניו-יורק התנגדו להן וכאן לא התנגדנו. אנו שומרים שצרת ישראל ורדיפות ישראל על ידי הנוצרים לא ישמשו עילה ועלילה סתם בסרט כמיני העוליים. היה סרט שלסמו היה "מנון" שתאר זאת ורצו להעבירו למצרים - עמדנו על כך שאין לעשות זאת. אנו שטרנו שהשימוש בצרת ישראל לא יהיה מכשיר סתם שמסתמשים בו כטון בסטמן, ושתהיה בכך זהירות רבה. כן אסרנו על ההופעה של עליית

אב-רזי:

הגבור היהודי דב גרונר לגרדום, עמדנו על כך שהיא לא תוצג בצורה מסולפת.

אשר לטרטים החינוכיים - זוהי הבעיה

הקשה ביותר. כטובן שזו אחת הסיבות שאין רואים טרטים רבים מוצגים לנוער. הטיבה היא פשוטה מאוד - העסק אינו משתלם לבעלי הקולנוע. אני אומר זאת לאור דיונים ושיחות רבות עם בעלי הקולנוע ועם טוכנים, ועם כל הגורמים האחרים שהיו קשורים בכך. מכל מקום אנו שיפלנו בבעיה זו. אולם לא רק בעלי הקולנוע אשמים, כי לא רצו להפסיד בהצגת טרט לנוער, אך אשמים גם הטורים, כי היתה תוכנית בקשר לכך, ארגנו את בתי-הספר להצגות מיוחדות בתל-אביב ובירושלים. אבל דבר זה נמשך זמן קצר משום שהכחות לא באו והעניין פסק ולא נשאר מזה ולא כלום. ההצגות לנוער היו יכולות להיות בשתי צורות: או על בסיס מסחרי **רצוי**, או הצגות שתאורגנה על-ידי עולם החינוך על-ידי בתי-הספר עצמם. גם כיום היינו יכולים לארגן הצגות כאלה אם הסנהלים ובתי-הספר היו לוקחים חלק בעניין ומארגנים את הילדים שיבואו בצומת להצגות הללו בשעות ידועות. אולם כל עוד לא קיבל על עצמו בית-הספר אחריות זו, הרי דבר זה היה קיים ברגע של התלהבות, מתוך לחץ ידוע ואחר-כך **נתבטל**. בזמן האחרון נועדנו בשנית עם בעלי הקולנוע והוועד המרכזי שלהם נתן את ידו לפעולה רחבה זו. הצגות הללו צריכות להיות רק לנוער ולא לקהל. לכן הצגות אלה לא תוכלנה להיות בין השעות 15.00-17.00 ולא בשעות 19.00-25.30 - אלה הן השעות של הצגות לגדולים. משום כך עלינו לחפש את הבסיס הארגוני והמסחרי להצגות אלה. את ההצגות אפשר לערוך בשעות שלפני הצהריים, אך על סר החינוך והתרבות להסכים לעשות זאת בשעות הלימודים. ידוע לי, שטלבד ההצגות שיש להן ערך לימודי-דוקטרי - דבר זה אינו בא בחשבון. ההצגות על בסיס מסחרי אינן יכולות להיות בין השעות 17.00-19.00, בשעה שהילדים אינם באים בצומת ולא במספר מספיק המחייבים תכנית מיוחדת לנוער, ובעיקר הם מבכרים ללכת להצגות לגדולים בשעות אלה.

כן מתנגדים **מסדרנים** בבתי-קולנוע

והם אינם טוכנים כיום בתנאי עבודתם. לתת הצגות נוספות. בשטח זה אנו מקווים לקבל את עזרתכם. בעלי בתי-הקולנוע לא הסכימו לכך משום שהעסק אינו משתלם, אם נגיע לידי כך שהוועד הפועל של ההסתדרות יחליט שעל הסדרנים לתת שירות גם בשעות אחרות, אסגם לא בכל בתי-הקולנוע בעיר, אלא בבית-קולנוע אחד או שניים, ובתי-הספר יקחו על עצמם לארגן את הילדים ולהביא אותם לקולנוע - קיבלו בעלי-בתי הקולנוע החלטה לטדר הצגות אלה. אפשר יהיה להכין אז תכניות ל-6 חודשים מראש ולהביא טרטים טענינים, טרטים חינוכיים מובהקים, וטרטים לשעשוע. בעלי בתי-הקולנוע טוכנים לערוך תכניות אלה יחד אתנו וליבוא טרטים מדעיים. טנהלי בתי-הספר בודאי יתנו יד למפעל זה, אך בתנאי שהעובדים יסכימו לשרת את הקהל בשעות אלה. בירושלים מטפיק שיהיה קולנוע אחד כזה, ובתל-אביב - שני בתי-קולנוע, והם יסדרו תודנות ביניהם. אני מציע לטבח את מאמציו של בעלי הקולנוע הנותנים יד לעניין זה.

דובר על טרטים רעים הנלחנים

לילדים - אולם איננו יכולים לאסור על כל הטרטים שהם על הגבול. היו לנו ויכוחים רבים שאלה זו, שמענו עדות טפי פסיכולוגים טפקחים, ורופאי ילדים, ואנשים רבים העוסקים בבעיות אלה. אולם לא היתה אחידות בדעה שאלה זו. אנו הולכים בהתאם לסוגיים המקובלים ואסרנו על טרטים וכתבנו שהם אך ורק

טב/רב

י. אב-רזי:

לטבוגרים. ליד בתי-הקולנוע, בקופה צריכה להיות טודעה, וכן טודעה על דלת הכניסה האוסרת על ילדים עד גיל 15 לקנות כרטיס ולהכנס לקולנוע. נוסף לכך מציגה המסטרה שוטר שיפקח על מילוי הוראה זו. יש והשוטר דורש **תעודת** המוכיחה את גילו של הילד. אנו מקבלים מהמסטרה **דין-נחטבון** על ביצוע הדברים האלה. אם בעל הקולנוע אינו מסלא אחר הוראות אלה - אפשר להפסיק את הצגת הסרט. מספר הסרטים שביקור ילדים הוגבל מגיע ל-20 מיום קום המדינה. ישנם סרטים רבים שהושמטו בהם קטעים מטויימים, וסרטים אחרים שתוקנו. הקטעים נטעמים בידינו.

אשר לבעיית **תסנוקות ילדים** בגיל נסוך הבאים יחד עם הוריהם לקולנוע - יש ואסמות לוסבות בקולנוע ועל ידיהן מטל התינוק ונמצא מחוץ לבית עד סעה מאוחרת בלילה. ישנה דעה האוסרת שאחד מבני הזוג צריך להשאר בבית עם התינוק, אך הדבר אינו מביא לשלום בית. כן יש אוטרים, כל לתינוקות אלה ישנה רגישות בפשית והם קולטים את הדברים. כמובן שהשאלה **החשובה יותר** מתעוררת בקשר לילדים עד גיל 10 שאינם יודעים את אשר רואים, אך דבר-סה נשאר על רקע נשמתם. בעיה זו איננה קטורה בצנזורה על סרטים, היא קטורה בבדיאות הילדים. יש לאסור על ההורים להביא תינוקות עד גיל ידוע והמטקנות הסוציאליות והכלכליות - אינן שייכות לנו.

ס. ארם:
אני רוצה לפתוח את דברי על הסרטים הישראליים והיומנים - אני מתפלא על הצורה בה ניתנים יומנים אלה, זה נעשה בצורה כה מהירה שאין מספיקים לראות דבר. תמיד מדאים היומנים חגיגות ודברים הקטורים בראש הממשלה. אך ישנם קבוצים וקבוצות, בתי-חרושת, אדמות שממה - שאף אותם יש להראות. ברור לי, כי הדבר אינו שייך לוועדה זו.

הז'ר ש. פרסיץ:
אין זה מסמכות המועצה הזאת ואין הדבר עומד על סדר יומה של הוועדה.

ס. ארם:
על כל פנים זה דבר השייך לוועדת החינוך.

ידוע לי, כי צד ניתנים הסרטים הסדעלים הפופולאריים בברית המועצות. עובדה היא ששם מגישים את הדבר בכל שטחי הלימודים ועושים זאת בצורה נאה. אינני יודע אם הדבר במסכות הוועדה לכווננו - אך יש לעמוד על כך.

אשר לסרטים בערבית - ברור לי, כי קשים יסוב ערבי, הוא אמנם יכול לראות סרט שמספה הסדוברת בו היא אנגלית. אך אין להתעלם מישוב זה, ויש לעמוד על כך.

ישנם יומנים המדאים תמונות מהמלחמה בקוריאה, הן אפשר לקחת גם עתון בורגני טוב ולראות כיצד הוא מספר את הדברים, מדוע יש להכניס את כל העניין הזה.

אשר לסרט שסביבו היתה תעמולה זועקה גדולה "ארבעה בג'יפ" - נדמה לי, כי הטלפוט הסובייטי היה הסימפטי ביותר. אך אני מדבר על הנלימה היהודית בו. היה זה סרט שהרשו אותו, ולא היה צריך לעשות כן, כי הוא עורר תגובה לא רצויה.

אשר להרכב המועצה אני יכול להבין שאין דוצים לתת נציגות לגופים מפלגתיים, אך ההרכב האישי של מועצה זו הוא מגוון אחד. יש לשים לב, כי האופוזיציה אינה עוסקת רק בעניינים פוליטיים, גם לה יש דעות בעניני תרבות

טב/רב

ט. אדם:

אולם בהרכב זה אין במועצה אף בא כוח המייצג גישה אחרת - אין הדבר כמורה. על המועצה לבקורות סרטים להיות **בנואה** נאמנה ולסקף את מלם.

עד עתה אין חוק האוסר להציג הצגות בשפה האידית. כיום ברור, כי אין כאן כל מקום להתחרות בשפה העברית. אבל ישנם אנשים שאינם מכינים ואינם יכולים לראות הצגה שאינה בשפה האידית, מדוע יש לאסור זאת.

א. ריטלט:

יש להחזיק טובה למרצה הנכבד על היריעה הרחבה שגולל לפנינו. בעקבות הדיון שהיה לנו על השפעת הקולנוע על הילדים בארץ התעוררה שאלה זו. אולם המרצה הקדים את רוב הרצאתו לבעיה הכללית ולא התעכב ביתר הרחבה על השפעת הקולנוע על הילדים.

אשר להרכב המועצה - ברור כי סחפלים במסרדים השונים את האנשים המתאימים. קבעו כי אותה אשה הצריכה להשתתף במועצה זו, צריכה להיות דוקא מסרד מסעד. אינני יודעת אם נכון הדבר, ואם אין האשה צריכה להיות דוקא מסרד הבריאות. לא ברור לי מה ענין המסרדה לכאן. יכולה להיות מחלקה מיוחדת לכך במסרדה העוסקת בטיפול בפוטעיים אך מדוע צריכה המסרדה להיות מטוענת ולא הצבא. כנראה שהרכב זה נשאר עוד מתקופת המנדט, והיה צריך לשנותו, משום שיכול להיות מיוצג בוועדה פרופ' מהאוניברסיטה שאינו מבין בעניני קולנוע ולא בטכניקה של הקולנוע.

אשר לסרטי ילדים - על המועצה לראות כל סרט בשלמותו. לדעתו, יש לשתף מספר מורים, מחנכים ופסיכולוגים כדי שיראו מהו הסרט. אם חסרים אנשים, יש לשתף מספר אנשים גדול יותר במועצה זאת.

למעשה, אני מוכן להסכים לכל דברי המרצה. אולם לצער רב המרחק בין התיאוריה והפרקטיקה. רב הוא מספר הסרטים המזיקים, למרות שאין חושבים אותם למזיקים. יש והגבור בטרם חוזר למוטב וניצל על-ידי פוטע - גם זה מזיק. לא צדק מר אב-רזי שאמר כי אין הזדבנות נפשית לגבי סרטים הלקוחים מן העבר. אולם הילד מזדהה עם העלילה גם היא לקוחה מן העבר - זאת יודע כל בר-בני-רב חינוך. לכן הסרטים המראים את המערב הפרוע, או סרטים אחרים בהם מודדים הילדים את ערך הסרט לפי מספר ההרוגים - כמובן שאותם אין להציל. אינני רוצה להכנס לויכוח המתנהל עתה בארציקה. אולם הוכח שרוב הפוטעיים הקטנים שם, הורסי המכוניות וכו' הם ילדים בגיל 12-16, וקציני המבחן יכלו להצביע על הסרט בו ראו הילדים את התכטיסטים בהם השתמשו בניצוח פטעיהם. השפעת הסרט היא איומה. מורה ומחנך העוסק אחרי טחקי הילדים בשעות הפסקות, כיצד הם מוציאים את האקדח - את כל זה הם לומדים מהסרט. היה זמן שארגנתי את המורים ולא הרטנו לאלפיים ילדים לבקר בקולנוע, מלחמה זאת נמסכה שנתיים, עם בעלי כתב-הקולנוע. כל מורה הלך בתורנות לקולנוע על מנת לראות את הסרט, משום שהצגות היוסיות הן אותן המוצגות בערב.

ישנה אירוטיקה רבה בסרטים המשפיעה על הילדים. אני כופר בכך שמוצאים חלק מסויים או משאירים חלק שהוא חייב המציאות, כי רוב הסרטים שלנו הם קלוקלים. אני מבין כי אנו קשורים בשאלה זו במטבע חוץ, ובמידה ששולחים סרטים לארצות מפוררות גם אנו מקבלים סרטים קלוקלים שבהם ישנה ארוטיקה חסומה. דבר זה משפיע על הנער והילד בגיל 10-12.

א. ריטלט:

יש לבדוק בדיקה קפדנית את הסרטים ולאסור את ביקורתם של הילדים עד גיל 12. יתכן והוטב הדבר בזמן האחרון. אך לדעתי יש לאסור את מרבית הסרטים שבהם האווירה אינה בריאה לנפש הילד. אמנם איננו קובע מסמרות בקשר לגיל, אך יש להגבילו ולאסור על הקופאי לסכור כרטיסים, יש להחמיר את הבקורת על הסרטים המוצגים לילדים. כדי לשמור על בריאותם. אין הדבר משנה אם הילד הולך עם הוריו או בלי הוריו לקולנוע. ברור שהדבר משפיע לרעה על הילדים. קשה הדבר עם הזוג אינו הולך יחד לקולנוע אך בריאות הילדים קודמת לכל. יש להכניס חוק שאין להביא ילד לאולם בשעות הערב והלילה. אם הורים לוקחים ילד בגן 9 שנים לקולנוע, למחרת בבוקר הוא מאחר לשעור, נרדם בשעור השני. על כן יש לשקול מה עדיף, אם ההורים לא ילכו לקולנוע יחד או הילד יסבול. עלינו לזכור כי קיימת אצלנו פרובלמה של התבגרות מוקדמת, והאירוטיקה הקלוקלת של הסרטים אינה מביאה ברכה. לכן יש לאסור על ילדים בגיל ידוע לראות סרטים מסויימים, בין אם הם הולכים עם ההורים ובין - בלי ההורים. ראיות הסרטים החינוכיים בצורה מאורגנת - זה ענין אחר.

א. רזיאל-נאור:

הרכב המועצה מעורר תמיהה, כי אין בה אף סורה אחד הרואה את מידת ההשפעה ההרטנית של הקולנוע. על כן יש לדרוש שבמועצה יהיו מיוצגים מורים.

הסרטים שאותם הילדים יכולים לראות, יש להגבילם הרבה יותר ממה שמגבילים עד עתה. עדיין לא ברור לי אם טרם הנפטל לגבי ביקור ילדים בקולנוע, אם דבר זה מוצא לפועל ואם עומד שומר הרואה את הילדים בהכנסם לאולם. נדמה לי כי השומר צריך לעמוד ליד הקופה ולשמור על הקופאי יותר מאשר על הילדים. האם ישנה בקורת על בעלי הקולנוע אם הם מוכרים כרטיסים לסרטים שנפטלו?

נאמר כאן על-ידי מן אב-רזי

שמשתדלים להציג סרטים בוצריים בצורה כזאת לבל יווצר יחס מיוחד כלפי הדת הנוצרית. אולם זכורני שבוע אחד בו הוצגו ארבעה סרטים בוצריים, יש לשים לב כי בהווי שנוצר אצלנו, כשילדים רבים חונכו במנזרים ובמסיונים, וישנם הורים שעדיין חושבים אם כדאי לשלוח את הילד למסיון בגלל ארוחה טובה יותר - הרי במצב זה אין לזלזל בסרטים כאלה וצריך לשים לה אליהם. אמנם הם מוצגים מתוך פרספקטיבה היסטורית.

אשר לדבריו של חבר הכנסת ארם

המטיף את דעותיו לגבי האוכלוסייה הערבית ולגבי הלשוף האידית - הייתי רוצה להגיב על כך.

היו"ר ש. פרטיץ:

נעשה זאת בהזדמנות אחרת.

א. הכרמלי:

מובן מאליו, כי בקורת הסרטים תלויה בטעמו של המבקר, אך אנו מדברים על דברים מוטכמים. לא היינו מגיעים לבעיה זו אלמלא הועלתה שאלת השפעת הקולנוע על הילדים. אולם במועצה זו נפקד מקומו של מורה העם, עלי להפנות את תשומת לבכם כי אין לנו סרטים שימשכו את לב הילד והנער, וכן סרטים מתאימים שיתקו גם את המבוגרים. יש מקום להתחרות של שני כוחות סוויים, סרט לילד וסרט למבוגר. אולם גם לילדים עצמם יש טעם משלהם, ואין זה

ה. הכרטיס:

בית דפוס בו יוצרים צורה קבוע. לכן יש למצוא טיפוסזה בין הטעם
בו אנו נתונים לבין הסרטים המיוחדים לילד, לסרות שאין לנו
כאלה. בקשר לסרטים לסנוגרים, אהם מתחילים לפלא אחר טעמו של
הקהל במידת האפשר, אך סוכרחים לפטול מספר סרטים, מסום טיים לכס
שולף. רשמי, כי רק 20 סרטים נפטלו, דבר זה אוטר ירשבי. אם
נצא כיום לחוצות ירושלים ונראה את הסרטים שאתם התרתם להציג -
הרי אף הם לא תמיד כשרים. כן הדבר לגבי הילד. יצא לי לקרוא
את הבלעים שהחרטתי אצל תלמידי, היתה זו ספרות טן הסוג הגרוע
ביותר, לסרות שבספרית בית הספר היתה ספרות טובה.

נדמה לי, כי לא נוכל להטיל

על הסדרנים לעבוד בצורה כזאת שיתנו הצגה נוספת ביום, יעות
העבודה של הסדרני. בלאו הכי קיות. אך חוסבאניכי הליכה לקולנוע
בטעות הבוקר וראיית סרט טוב סרגיעה את האווירה בבית-הספר.
אפשר גם לכוון את הסרטים סרם: שהם טובאים לארץ.

הסרטים הקצרים, סרטי הסדע

צדיכיה להיות סוצגים לפני ילדים וסנוגרים, ויסבול קצת הסנוג
לסובת הילד. על הסועצה לא להסתפק ב-24 תמונות בלבד. סוכני
הקולנוע יודעים לבור את התמונות. לכן יש לראות כל סרט לפני
הצגתו.

אמר לסרטים ערביים - טרם עלינו

על דרך הסלך ביחס לסוטים הנובעים לנו, לא כל שכן לגבי הסרטים
הערביים. נדמה לי כי אפשר לוותר על סרטים ערביים ובעיקר מאחר
שבלסון הסוכרת בטרטים היא - מבגלית.

ח. בוגר:

גיל 12 הוא הגיל הקריטי ביותר,

ואם אוטרים על הילד לבקר בסרט
סוויים, הוא סחפט את הסיבה מדוע נאטר עליו הדבר. על הוועזה
לבחון ולבקר את הסרטים סנקודת טבט שהסרט סזיק לחינוך. אני
חוטב דראיית סרט לא תזיק לילד בגיל 12 אך היא תזיק יותר לילד
12-18. אין לאסור על הילד לראות את החיים כסותשהם.

אולם על הוועדה לסטור ולדרוש

שהתרבות העכרי בגוף הסרט יהיה בצורה מסודרת. דבר זה יש להוציא
לפועל.

ילנם סרטים מדעיים טאף הסנוגרים

יכולים לראותם, סרטים הסתארים את העולם כולו, יוצרי תרבות והכל
יכולים לראות סרט כזה. אבל אם יגידו כי סרט כזה סכוון רק
לילדים - הילדים לא ירצו לראותו. על הסרטים המדעיים להיות
קלורים בתכנית הלימודים. על הסחלקה לחינוך לעיין בכך. טטעתי
בעיון רב את דברי סר אב-רזי שאטר, כי הוא דיבר עם סוכנים
והם סוכנים לעתף פעולה בענין זה.

ט. כפרי:

אנו אחדנו את הדיבור על חסיכות

הקולנוע כאמצעי סחנך גטם.
וחוכחה לכך הם האלפים והוהרים לקולנוע. ההרצאה הטעטיקה והטקיפה
סראה, כי הם הולכים בדרך הנכונה. אלם הלאלה היא טה סידת היכולת
להגשים את סגטתם של הסועצה. באיזו סידה אפשר להציג מבחר רצוי
לנו, ובאיזו סידה אפשר להתלט על כך. אולם יש אורך בהקפדה
ססורה סאוד על הסרטים בהתחשב עם הערך העצום של הטפעת הקולנוע
בחיי הילד. נכחתי בטשפט של ילדים עברינים, כאשר ילדים טיפרו
שהם גנבו וסכרו את הדברים כדי ללכת לקולנוע. סתוך הורכב עמנו
בארץ יש סנינה ערך לקולנוע. על כן יש לבצע את הדבר סתוך בדיקה
יסודית. יש להשלים את חוקת הילדים וסנוער כדי שנוכל להטעילה.

7. כפרי:

בטוענה זו צריכים להיות גם סמכויות.
מסבט ייבנה אסה אחת, אך נאטר לבו, כי 80% מן המחנכים נארוך כיוט הן סורות. לכן צריכות להתתף בטוענה זו אסה ואם החיות את הבעיות האלה יום-יום בצורה עסוקה יותר סאטר העובדת הסוציאלית. על כן יד לצרפן לטוענה, ואני סקווה להן תדענה להביא את החידושים ותדענה להקפיד יותר במאלות אלו.

היו"ר ע. פרסיץ: סר ארנון צריך ללכת, ורקוטים עוד ללוסה חבריה המבקשים את רשות הריבור. עלינו יהיה גם לקבל יורה יל האולסות. על כן אני סציעה כי אנו נסיים את הדיון ביאלה זו במבוע הבא ביום ג'.

ה ח ל ט ה

לקבל את הצעת יו"ב ראש הוועדה,

הישיבה נועלה בשעה 13.30